

Císařův slavík

Jiří Trnka

Československo - 1949 - 90 min

Studentské
pracovní listy

> *Císařův slavík* je součástí kolekce programu CinEd, který se věnuje vzdělávání dětí a mládeže evropským filmem.

> Tyto pracovní listy mi pomohou objevit film v jeho celistvosti: projít jej s pomocí slov a obrazů, dozvědět se více o místech, kde žijí postavy filmu, o době, ve které se děj odehrává a ve které film vznikl, pomohou mi vytvářet a odkrývat souvislosti s jinými filmy, knihami, hudbou, fotografiemi, malbami...

Díky programu CinEd mohu sdílet a objevovat filmy s mými vrstevníky a mladými diváky z jiných zemí po celé Evropě!

- A** Film
- B** V Evropě a jinde
- C** Film a já
- D** Souvislosti

- (1) Osamělý kluk žije ve velkém domě obklopen hračkami.
- (2) Chce si hrát s holčičkou za plotem, ale bojí se.
- (3) Kluk dostane k narozeninám hračku mechanického slavíka.
- (4) Kluk onemocní. Zdá se mu loutkový sen o malém čínském císaři. I ten žije ve velkém domě (paláci) obklopený přepychem, ale bez kamarádů a opravdových zvířátek.
- (5) Císař se od cestovatele dozví o neznámém ptáčku slavíkovi. Nikdo neví, kde by mohl žít.
- (6) Až holčička za plotem pomůže a slavík přivede. Slavíkův krásný zpěv císaře dojmá a slavík si oblíbí.
- (7) K narozeninám ale dostane císař novou hračku – mechanického slavíka.
- (8) Císař přestane poslouchat živého slavíka a ten odletí.
- (9) Císaře nakonec mechanická hračka omrzí a začne se mu stýskat po skutečném zvířátku. Onemocní a přijde si pro něj smrt. Slavík na poslední chvíli přilétne a císaře zachrání.
- (10) Také kluk, kterému se sen zdál, se budí ze sna a uzdraví se. Směje se a běží si hrát s holčičkou.

Zaposlouchám se do zvuků filmu.

Očekávání slavíka na císařském dvoře (0:37:00 min až 0:39:04 min)

4 různé melodie: slavík, ryba, žába a mechanický slavík

15:50 min

22:50 min

31:30 min

49:25 min

O filmu a panu režisérovi Jiřím Trnkovi bylo napsáno:

A Trnka to s dětmi ohromně uměl, dovedl se jim přiblížit, stal se jedním z nich a děti se s ním vždy bavily a smály. Prostě s Trnkou byla vždycky taková osluněná a radostná práce.

Hudební skladatel Václav Trojan o spolupráci s dětským sborem na filmu

Ano, toto privilegium se nazývá poezie. Všechny děti jím disponují a dospělí ho, pokud jsou neopatrní a neschovají si jej někam do bezpečí, ztrácejí.

Trnka je královstvím dětství, poezie, je rájem. Jeho potřeba oživovat nás uchvátí pokaždé víc a víc. Poděkujme mu tedy, chcete-li, že nám dal možnost myslet si, že pro nás ještě strážce archanděl tyto dveře definitivně nezavřel.

Francouzský básník Jean Cocteau o Jiřím Trnkovi

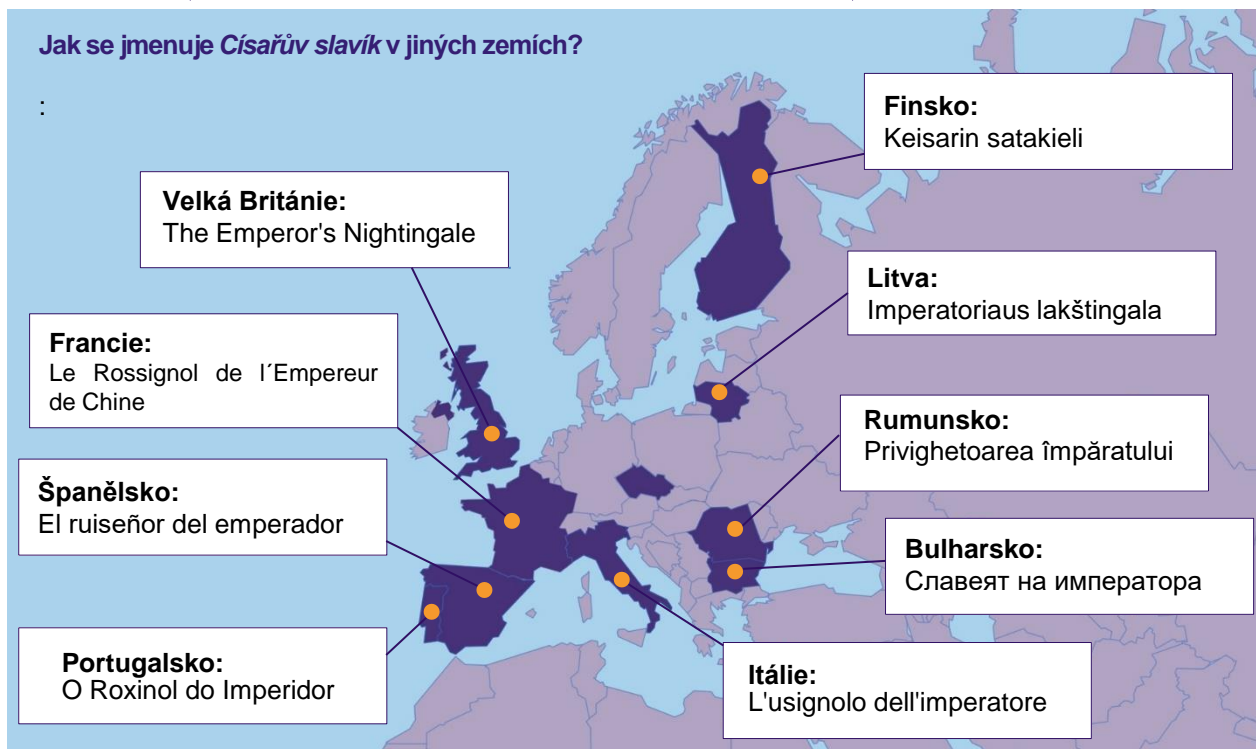
B

V Evropě a jinde

1

Jeden film, různé názvy

Jak se jmenuje *Císařův slavík* v jiných zemích?

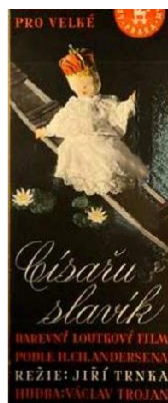
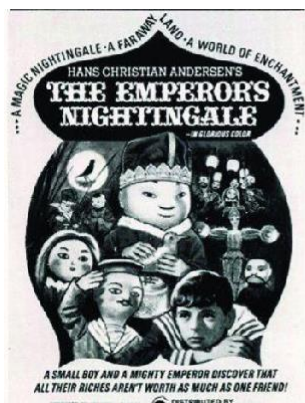

B

V Evropě a jinde

2

Film a jeho doba

Americký, francouzský a český plakát

Kontext: Film patřil lidu

Film *Císařův slavík* natočil slavný český tvůrce loutkových a kreslených filmů Jiří Trnka. Pan Trnka byl také malířem, ilustroval knížky, navrhoval hračky a loutky do divadla. Film vznikl jen několik let po konci druhé světové války, v době, kdy filmy v Československu nesměli vyrábět soukromí podnikatelé, ale jen stát. Na jednu stranu to přineslo hodně problémů, protože komunističtí politici mohli zakazovat vše, co se jim nelíbilo. Na druhou stranu ale bylo možné natáčet i krásné filmy, které by jinak nemohly vzniknout, protože by na ně bylo těžké sehnat peníze. A mezi takové filmy patřily i ty od Jiřího Trnky.

Nevíme úplně přesně, kdy se film *Císařův slavík* odehrává. Ale můžeme si myslet, že je to ještě před první světovou válkou, dost možná ještě na konci 19. století. Poznáme to třeba podle kostýmů nebo hraček, které se ve filmu objeví.

► Představuji si, že:

...Jsem scénáristou filmu.

Podle mě by mohl film Císařův slavík pokračovat ještě takto...

Napíšu děj filmu z pohledu malé holčičky.

Napíšu příběh chlapce před začátkem děje filmu.

... Jsem se octil/a přímo ve filmu.

Kým jsem? Proč?

... Pracuji s Jiřím Trnkou na filmu.

Jako radu bych ode mne dostal?

Co by měl udělat jinak v příběhu, s s postavami, prostředím, se zvukem, barvami?

Výběr a vytváření obrazů

► Namaluji plakát k filmu.

Plakáty, které k filmu existují, jsou už staré. Vytvořím nový, který by zaujal dnešní děti. Ale nezapomenu na něj uvést všechny důležité informace. .

► **Vytvořím císařovi místo, kde se mu bude líbit.** Císař žije v paláci, ale zdá se, že by rád alespoň občas utekl někam úplně jinam.

Vymyslím prostředí, kde se bude císařovi líbit, a to buď nakreslím nebo třeba vytvořím koláž z obrázků, z různých časopisů. Do hotového prostředí nalepím vystřiženou postavu císaře z filmu.

Klukův dům je také starý a trochu smutný. I pro něj můžu vytvořit nové místo, které si užije.

Vymyslím vlastní příběh podle fotografií z filmu, které najdu v Prostoru mladého diváka. Vyberu si zde několik obrázků. Vymyslím si vlastní příběh. Obrázky nalepím na čtvrtku papíru a popíši. Pak si obrázky ještě jednou prohlédnu. Zamyslím se, proč jsem vybral/a zrovna tyhle obrázky. Jen kvůli příběhu, nebo se mi na nich líbilo i něco jiného? Jsou ve filmu ještě další momenty, které si pamatuji? Můžu je nakreslit a vytvořit tak vlastní filmové obrázky.

Prostor mladého diváka
cined.eu/cs/prostor-mladého-divaka

Pokud se mi líbil film *Císařův slavík*, možná by mi mohly připadat zajímavé i další filmy kolekce CinEd:

▶ **Modrý tygr** je český film v roce 2012, který režíroval Petr Oukropec. Vypráví příběh malé Johanky a jejího kamaráda Matyáše, kteří žijí ve starobylé botanické zahradě uprostřed města. Zahradě ale hrozí nebezpečí, a proto do města přichází kouzelný modrý tygr, který možná může všechno napravit.

◀ Holčička Ana, hlavní hrdinka **španělského filmu *Duch úlu***, žije se svou sestřičkou a rodiči ve velkém domě. Navštíví filmové představení, které změní její život. Film natočil v roce 1973 režisér Víctor Erice.

Líbit by se mi mohly ale i další filmy, třeba:

▶ Slavný francouzský film ***Můj strýček*** je určen dětem i dospělým. Malý kluk žije v novém honosném domě, kde se o všechno starají roboti a automaty. On ale moc rád utíká za kamarády se svým strýčkem, který žije na starém předměstí. Film natočil v roce 1958 Jacques Tati a najdeme v něm také sochu ryby, která se nápadně podobá té z *Císařova slavíka*.

◀ Krátký film ***Kybernetická babička*** natočil Jiří Trnka až v roce 1962. Téma je ale podobné jako u *Císařova slavíka*. Děti jsou obklopeny novými technologiemi a roboty, a přitom by pro ně bylo nejlepší, kdyby si normálně hrály venku s míčem.

Tato díla:

Dánský spisovatel **Hans Christian Andersen** napsal pohádku *Slavík* už v roce 1843. Jiří Trnka měl moc rád Andersenovy pohádky a tento obrázek je jednou z neslavnějších knižních ilustrací, které kdy Jiří Trnka nakreslil. Nepřipomíná mi některou část filmu?

Sošku **Pražského jezulátka** najdete v Praze v kostele Panny Marie Vítězné a dodnes ji uctívají lidé z mnoha zemí světa, kteří věří v její nadpřirozené schopnosti. Vyrobená byla ve Španělsku už v 16. století. Nepřipomíná mi soška některou z postav filmu *Císařův slavík*? Pokud ano, kterou a čím přesně?

Autorkou těchto listů je Tereza Czesany Dvořáková.